

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce

AUTORSKÁ KNIHA

Kseniia Voekova

Plzeň 2019

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra výtvarného umění
Studijní program Výtvarná umění
Studijní obor Multimediální design
Specializace Užitá fotografie

Bakalářská práce
AUTORSKÁ KNIHA
Kseniia Voekova

Vedoucí práce: MgA. Vojtěch Aubrecht
Katedra výtvarného umění
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Západočeská univerzita v Plzni

Plzeň 2019

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň 2019

.....
podpis autora

Poděkování

Mé poděkování patří MgA.Vojtěchu Aubrechtovi za moc dobré vedení a cenné rady při vypracování mé bakalářské práce.

OBSAH

1. MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE.....	6
2. TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY.....	8
3. CÍL PRÁCE.....	10
4. PROCES PŘÍPRAVY.....	11
5. PROCES TVORBY.....	12
6. POPIS DÍLA.....	14
7. TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKACE.....	15
8. PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR.....	16
9. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	
a. Knižní a periodická literatura.....	17
b. Internetové zdroje.....	18
10. RESUMÉ.....	19
11. SEZNAM PŘÍLOH.....	20

12. MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE

Zajímat se o fotografie jsem začala už v raném dětství. Ten zájem lze zařadit do kategorie dětských zábav. Do svých 14 let jsem byla velmi uzavřeným, samotářským dítětem a hodně času jsem trávila u svých prarodičů na vesnici. Mými přáteli byly jen knížky a zvířata. Dělal jsem miliony fotek se svými «kamarádkami - kočkami» a květinami z babiččiny zahrady. Proto jsem v budoucnu začala milovat přírodu a ruský venkov.

Důkladněji jsem se zabývala hudbou a malováním, ale nikdy jsem si nemyslela, že bych věnovala svůj život tvůrčí profesi. Moje rodina chtěla, abych vystudovala chemii, poněvadž by mi tento obor v budoucnosti přinášel dobrý výdělek. Nikdo z mé rodiny není spojen s uměním, a teď vůbec nerozumí tomu, co dělám a proč. Přesto mě podporují, čemuž jsem velice vděčná.

Když mi bylo 15, nehledě na přání mé rodiny, jsem začala studovat reklamu a přestěhovala se do jiného města. Už po prvním semestru jsem začala nesnášet reklamu, pak studium mě přestalo bavit. Jediný předmět, kterého jsem si užívala, bylo fotografování. Tehdy jsem se vrátila ke svému koníčku a už jsem začala fotit lidi kolem mě.

Tam, kde jsem vyrostla, lidé vnímají tvůrčí fotografii jinak - pro ně jsou to většinou krásné holky s ideálním zevnějškem, které vypadají tak, jako by po něčem toužily, anebo svatební fotky. Nikdy pro mě nebylo takové vidění blízké a proto jsem dlouhou dobu

pochybovala o svých představách a nechápala, proč se naše názory natolik liší. Teď se k tomuto vztahuji klidně a vím, že někteří lidé pletou komerční a tvůrčí fotografie.

Kvůli různým představám o fotografii jsem měla mnoho problémů na střední škole, kde jsem studovala. Měla jsem pocit neustálého boje proti pravidlům a kontrole ze strany vyučujících, musela jsem pořád hájit svůj názor. Nicméně přesto jsem nezanechala svůj koníček, spíš naopak jsem přišla na to, že se chci zabývat právě tímto. Fotografie se pro mě stala aspektem socializace, pomocí ní jsem se seznámila s mnoha skvělými lidmi.

První rok studia v Čechách mi ukázal, že vím celkem málo o fotografii a umění. Kvůli rozdílům v systému vzdělávání v Rusku a České republice bylo pro mě těžké si zvyknout na českou školu. Nicméně každoročně jsem pro sebe objevovala nové věci, což mi pomohlo posuzovat svůj obor z jiného hlediska.

Popud k experimentům v práci s různými technikami a hledání vlastního stylu mi dal studium dějin umění, fotografie a fototechniky. Teď se snažím více uvědoměle přistupovat k vytvoření svých prací a studovat dějiny a kulturu. Rozumím, že mi chybí hodně znalostí a snažím se ty mezery naplnit. Všechno, co vstřebávám, se pak odráží v mých pracích a je obohacuje.

13. TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY

Pro svou bakalářskou práci jsem si zvolila téma „Autorská kniha“. Nechtěla jsem nějak konkretizovat a tím omezovat svůj projekt, proto jsem si vybrala docela abstraktní témata a popis, který jsem mohla měnit během tvorby. Dá se říci, že dělat něco na konkrétní téma je pro mě složité protože mám tendenci pořád všechno předělávat. Toto téma mně ani v nejmenším neomezovalo a dávalo prostor, což pro mě bylo velmi důležité.

‘Pokud má člověk projekt, přesněji, pokud on tímto projektem žije, pak ten člověk již je v budoucnosti. Pracuje na tom, co zůstává skryté a nekomunikativní. Projekt mu umožňuje emigrovat z přítomnosti do virtuální budoucnosti a vytvářet dočasnou mezeru mezi ním a ostatními, neboť ostatní nejsou v budoucnosti, ale teprve ji očekávají. Autor projektu však již ví, co se stane, protože projekt není ničím jiným než popisem budoucnosti. Mimochodem, proces přijetí projektu je pro autora nepříjemný hlavně proto, že již v rané fázi aplikace je nucen podrobně popsat budoucnost a způsoby, jak ji dosáhnout. Odmítne-li to, pak nevyhnutelně obdrží i odmítnutí financování projektu. Na druhou stranu, ve snaze poskytnout přesný popis, autor snižuje vzdálenost mezi sebou a ostatními, která právě tvoří atraktivitu projektu. Pokud každý zpočátku ví, jakým směrem se bude projekt pokračovat a jaký bude výsledek,

pak budoucnost už nebude tolik překvapivá, a tím projekt ztrácí vlastní cíle...'¹

Kromě toho, volba tohoto tématu byla ovlivněna mou předchozí prací, ve které jsem pracovala nad knihou 'Visual Inspiration'. Na začátku mělo to být něco jako lookbook, který dělají režiséři před natáčením filmu. Do lookbooku patří fotky míst, okamžiků a událostí, které inspirují nebo budou použité v budoucím projektu. Tyto fotky, které se da pojmenovat jako 'detaily', postupně pro mě začali působit jako samostatní díly. I když byli vytvořeni náhodně, bez rozmyšlení nad kompozicí a kvalitou obrázků. Současně s tímto jsem dělala více koncepční fotky s architekturou, které koneckoncu mi přišli jako nezajímavé a prazdné na rozdíl od těch 'náhodných'. Práce nad 'Visual Inspiration' přinášela více radosti a spokojenosti s výsledkem. Proto jsem si zvolila tento koncept jako základ mé bakalářské práce.

¹ GROYS, 2012. s.282.

14. CÍL PRÁCE

Každá fotka v této knize je pro mě velmi osobní a má svůj 'punctum'. 'Punctum nemá obsah, nějaký smysl, ale funguje jiným způsobem než jen popis nebo vyprávění.'²

Tato práce ukazuje můj osobní pohled na můj vnitřek a co je kolem mě: lidé, věci, objekty, situace. Fotografie mi pomáhá 'zvětšit' situace, které chci zachovat a nechat pro sebe. Pomocí fotek vidím, to jak můj pohled na svět se odráží na mém vnímání.

'For Moholy-Nagy the genius of photography lies in its ability to render "an objective portrait: the individual to be photographed so that the photographic result shall not be encumbered with subjective intention." For Lange every portrait of another person is a "self-portrait" of the photographer, as for Minor White—promoting "self-discovery through a camera"—landscape photographs are really "inner landscapes." The two ideals are antithetical. Insofar as photography is (or should be) about the world, the photographer counts for little, but insofar as it is the instrument of intrepid, questing subjectivity, the photographer is all.'³

Cílem mé práce je pokus o vizuální příběh. Výsledkem bude rozmanitý cyklus, které má minimálně 20 fotografií, Tato práce bude prezentovat ve formě knižní publikaci s minimálním rozsahem 20 normostran. Každý svůj projekt dělám ve formě knihy. Pro mě je to něco jako závěrečná tečka. Fyzická podoba potvrzuje 'realitu' fotek.

² VASIL'YEVA, 2016. s.5.

³ SONTAG, 2013. s.161.

15. PROCES PŘÍPRAVY

'I should like to know what there is in it that sets me off. So it seemed that the best word to designate (temporarily) the attraction certain photographs exerted upon me was advenience or even adventure. This picture adverse, that one doesn't...In this glum desert, suddenly a specific photograph reaches me; it animates me, and I animate it. So that is how I must name the attraction which makes it exist: an animation. The photograph itself is in no way animated (I do not believe in 'lifelike' photographs), but it animates me: this is what creates every adventure.'⁴

Tato citace nejlépe popisují hlavní myšlenku mé práce. Nevím jestli jsem měla nějaký určitý proces přípravy. Nicméně jsem měla jasnou představu o tom, jak by to mělo být v celku. Samozřejmě, že v procesu jsem změnila hodně věcí, ale význam zůstal stejný. Každý zachycený okamžik nebo člověk měl vyzvat ve mně nějakou odezvu. Všichni nafocené lidé mě svým způsobem ovlivnili. V poslední době se také inspirují umělci z Ruska a Ukrajiny. Může to být současné nebo neoficiální sovětské umění. Když se dívám na jejich díly (může to být hudba, moda, foto, instalace), vídím kolik máme společného v názorech a pocitech. Tohle mě fascinuje a dává pocit, že nejsem sama v tomto pocitu. Všichni analyzujeme naši minulost a vidíme, jak moc nás to ovlivnilo a jak naše kultura zkreslila naši představu o kráse, estetice a světě.

⁴ BARTHES, 1997. s.35-36

16. PROCES TVORBY

‘Photography is a system of visual editing. At bottom, it is a matter of surrounding with a frame a portion of one’s cone of vision, while standing in the right place at the right time. Like chess, or writing, it is a matter of choosing from among given possibilities, but in the case of photography the number of possibilities is not finite but infinite.’⁵

Pracovat na projektu jsem začala v létě 2018, i když jsem neměla ponětí o tom, jak to bude vypadat v budoucnu.

Za téměř rok jsem nafotila asi 200 fotek, ale zase jsem neměla žádné plan a ‘time management’. Občas jsem vůbec nechtěla fotit a tohle mohlo trvat několik týdnů nebo naopak za jeden den jsem mohla udělat hodně fotek. Během tvorby jsem navštívila 7 zemí (Rusko, Českou republiku, Německo, Švýcarsko, Belgii, Španělsko, Irsko), někde jsem byla po cestě, někde jsem byla delší dobu a z každé jsem přivezla fotografie. Každopadně nedá se to popsat jako ‘fotky z cestování’. Záběry neobsahují identitu zemí a pro mě spíše potvrzují výraz „...kamkoli jedeš, bereš sebe vždycky sebou“.⁶

V důsledku tohoto kniha zahrnuje jen 51 foto, mnoho z nepoužitých snímků ztratily pro mě hodnotu a význam. Dlouho jsem ‘hrala’ s rozmístěním fotografií v knize. Nebylo pro mě jednoduché přijít k finální verzi. Koneckoncu i teď, když mám před sebou konečnou

⁵ SONTAG, 2013. s.249.

⁶ Nil Geyman Zdroj: www.livelib.ru, (20.04.2019, 19:50).

variantu, chtěla bych něco změnit. V průběhu tvorby jsem se rozhodla rozdělit svůj příběh na 4 'fiktivní' kapitoly. Názvy těchto kapitol byly vybrány z náhodných fotek opuštěného dětského tábora v Rusku, který jsem navštívila v zimě. Tento tábor měl několik baráky a každý by měl být pro jeden oddíl. Na každém domku, hned vedle hlavních dveří byl napsan zvláštní název nebo varování: „Bolest“, „Hrůza“, „Utrpení“, „Strach“ (nechapu tyto nadpisy a kdo je mohl udělat). Vyfotila jsem každý z těchto nadpisů a nemyslela jsem si, že to nějak použiji. Až pote, když jsem třídila fotky, napadlo mi, že tyto nadpisy můžou zvýraznit náladu publikace.

Pak jsem vytvořila další fotografie z textem. Je možné toto interpretovat jako metaforu a zvláštní vtip, i když tomu možná rozumím jenom já. Tyto snímky se dá označit jako odkaz na moskevské konceptualisti a osobnosti jako Kabakov a Pivovarov. Ve svých dílech umělci často kombinují malby a text a tímto způsobem vytvářejí metafyzický dialog nebo monolog.

17. POPIS DÍLA

Autorská kniha obsahuje cca 50 fotografií a 108 stran. To jsou fotografie architektury, detailní záběry, portréty a zátiší. Rozhodně se nejedná o dokument, nejspíš ukáží něco o mně a mém vnímání světa. Chtěla jsem vytvořit celostní vyprávění, při kterém bych nepoužívala racionalitu, především bych všechno dělala podle intuice. Tato kniha je rozdělena na 4 vizuální části a vytvořena zcela ručně, proto má své defekty, které podle mě přidávají jí atmosféru něčeho osobního, nedokonalého a připomínají samizdat (self-publishing).

‘Řekla bych, že většina z nás je po většinu času nastavena na režim „stand by“. Žijeme a vlastně spíme, věci děláme tak nějak automaticky, hlavou nám běží položky, co máme ještě vyřídit, co řekl ten a co druhý pro změnu neřekl. Pokud se ale vědomě díváme a vidíme, pokud to viděné nějakým svým vlastním způsobem zaznamenáváme, pak jsme alespoň chvíli vzhůru. A můžeme vytvářet úplně nové světy a reality v aranžované a konceptuální fotografii. Takže je to celé o tvorbě. Něco tvořit je ten nejlepší způsob, jak žít svůj život, který si vůbec umím představit.’⁷

⁷ vice.com, Hannah Saleh,(20. 4. 2019, 14:10)

18. TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKACE

Při vzniku veškerých fotografií jsem použila analogový fotoaparát a vlastní mobil. Fotografie jsem upravila v samotném grafickém editoru Adobe Photoshop, maketa knihy byla vytvořena pomocí Adobe Indesign. Při tvorbě knihy jsem si vybrala vazbu s otevřeným hřbetem, obálku z lepenky Ezkapuzzle a přebal z pauzovacího papíru. Kniha je vyrobena o velikosti 24 cm na 17 cm. Fotografie jsou vytištěny na papíru Eko Print, který není určen pro tisk fotek, nejspíš je to knižní papír. Celou knihu jsem zpracovala sama a proto nevypadá jako profesionální publikace což mi vůbec nevadí. Defekty, které má kniha jsou spojené s motivy defektů, zobrazených na fotkách. Název 'For a lark', jsem vybírala intuitivně a tímto způsobem jsem chtěla vytvořit nesoulad mezi obsahem a názvem.

8. PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR

Je mi to těžko posuzovat, zda moje práce přinesla něco pro obor nebo ne. Používala jsem docela populární techniku na focení a vždyť knižní publikace je typickým způsobem prezentace. Nicméně během práce na tomto projektu jsem se hodně naučila a pochopila, v jakém směru bych chtěla pokračovat. Taky je pro mě důležité, aby aspoň jeden člověk procítil mou knihu, až ji přečte. Vůbec nevadí, jestli bude interpretovat její obsah podle svého a bude mít vlastní emoce a asociace.

9. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

a. Knižní a periodická literatura

1. GROYS, Boris. Politika poetiki. Moscow: AdMarginem, 2012. ISBN 978-5-91103-139-8.
 2. SONTAG, Susan. On photography. Moscow: Garazh, 2013. ISBN 978-5-91103-303-3.
 3. BARTHES, Roland. Camera Lucida. Moscow: AdMarginem, 1997.
ISBN 5-88059-035-6
 4. VASIL'YEVA Yekaterina. Ideya znaka i printsip obmena v pole fotografii i sisteme yazyka. Saint-Petersburg: Vestnik Sankt-Peterburgskogo gosudarstvennogo universiteta, 2016. Seriya 15, vyp. 1., s.13.
-

b. Internetové zdroje

I.Bilibin. Ilustracii k ruskim skazkam, [online]. Russia, 2010 [cit. 2019-4-20].
Dostupné z: <https://ru-oldrussia.livejournal.com/57889.html>.

Ilya And Emilia Kabakov 'Not Everyone Will Be Taken Into The Future' In: TATE exhibition & events, [online]. London, Great Britain: Tate modern gallery, 2017 [cit. 2019-04-20].
Dostupné z: <https://www.tate.org.uk/whats-on/tate-modern/exhibition/ilya-and-emilia-kabakov>.

Galina Elshevskaya. Konceptualism i soc-art: Lekciya 6, [online]. Russia, 2017 [cit. 2019-04-20].
Dostupné z: <https://arzamas.academy/materials/1206>.

Victor Pivovarov. The Snail's Trail. In: Garage exhibition, [online]. Russia, Moscow, 2016 [cit. 2019-04-20].
Dostupné z: <https://garagemca.org/en/exhibition/viktor-pivovarov-the-snail-s-trail>.

Hasky - The Poem About Motherland. In: Youtube, [online]. 2018. [cit. 2019-04-20].
Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=TiDZHgzpxTw&list=OLAK5uy_mJMW6bwkvZijDTgRF9_PP9rihfJlzMX0&index=7.

Yekaterina Gudkova. Kak Vasilisy Premudraya I Prekrasnaya Poyavilis' V Russkom Fol'klore I Byli Li U Nikh Prototypy?, [online], 2018. [cit. 2019-04-20].
Dostupné z: <https://www.culture.ru/s/vopros/vasilisa/>.

Nil Geyman: Istoriya s kladbishchem — tsitaty iz knigi, [online], 2017. [cit. 2019-04-20].
Dostupné z: <https://www.livelib.ru/book/1001504334/quotes-istoriya-s-kladbishchem-nil-gejman>.

Hannah Saleh: Pro Libuši Jarcovjákovou není žádná banalita příliš banální, [online], 2017. [cit. 2019-04-20].
Dostupné z: <https://www.vice.com/cs/article/z4ndq8/pro-libusi-jarcovjakovou-neni-zadna-banalita-prilis-banalni>.

10. RESUMÉ

Авторская книга «Шутки ради, забавы для». Фотография для меня особый «медиум», через который мне лучшего всего удается передать то, как я вижу этот мир и себя саму. При работе над этой книгой Каждая фотография в этой книге очень личная и особенная, каждая имеет свой *punctum* для меня. «*Punctum* не обладает повествовательным содержанием, он не содержит прямого указательного смысла, он действует иными методами, нежели описание или рассказ». Эта работа субъективный взгляд на мой внутренний мир и то, что меня окружает: люди, предметы, объекты, ситуации. Мне нравится наблюдать и анализировать то, что меня окружает и фотография помогает запечатлеть некоторые ситуации, которые я хочу сохранить для себя. С помощью фотографии я очень хорошо вижу неразрывность моего внутреннего состояния с моим взглядом на мир, на том, как мое видение отражается на моем восприятии.

Моя авторская книга состоит из 51 фотографии и 108 страниц. Она содержит портреты, детальную съемку, архитектуру, природу и натюрморт. Нельзя назвать эти фотографии документом, скорее они рассказывают что-то обо мне и моем восприятии мира. Тем самым я хотела создать цельное изображение/повествование, при создании которого я не использовала рациональные механизмы, а скорее все делала интуитивно и по наитию. Книга разделена на 4 визуальной части, но я называю их фиктивными, так как все эти части соединены между собой одним стилем и концепцией. Форму и способ создания книги также нельзя назвать типичным для фото книги, я хотела, чтобы книга чем-то напоминала самиздат. Публикация создана полностью вручную и поэтому имеет свои дефекты, которые по-моему придают ей атмосферу личного и несовершенного.

11. SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA 1: INSPIRAČNÍ ZDROJ

PŘÍLOHA 2: INSPIRAČNÍ ZDROJ

PŘÍLOHA 3: INSPIRAČNÍ ZDROJ

PŘÍLOHA 4: INSPIRAČNÍ ZDROJ

PŘÍLOHA 5: INSPIRAČNÍ ZDROJ

PŘÍLOHA 6: INSPIRAČNÍ ZDROJ

PŘÍLOHA 7: INSPIRAČNÍ ZDROJ

PŘÍLOHA 8: INSPIRAČNÍ ZDROJ

PŘÍLOHA 9: PROCES TVORBY

PŘÍLOHA 10: PROCES TVORBY

ПРÍЛОГА 1

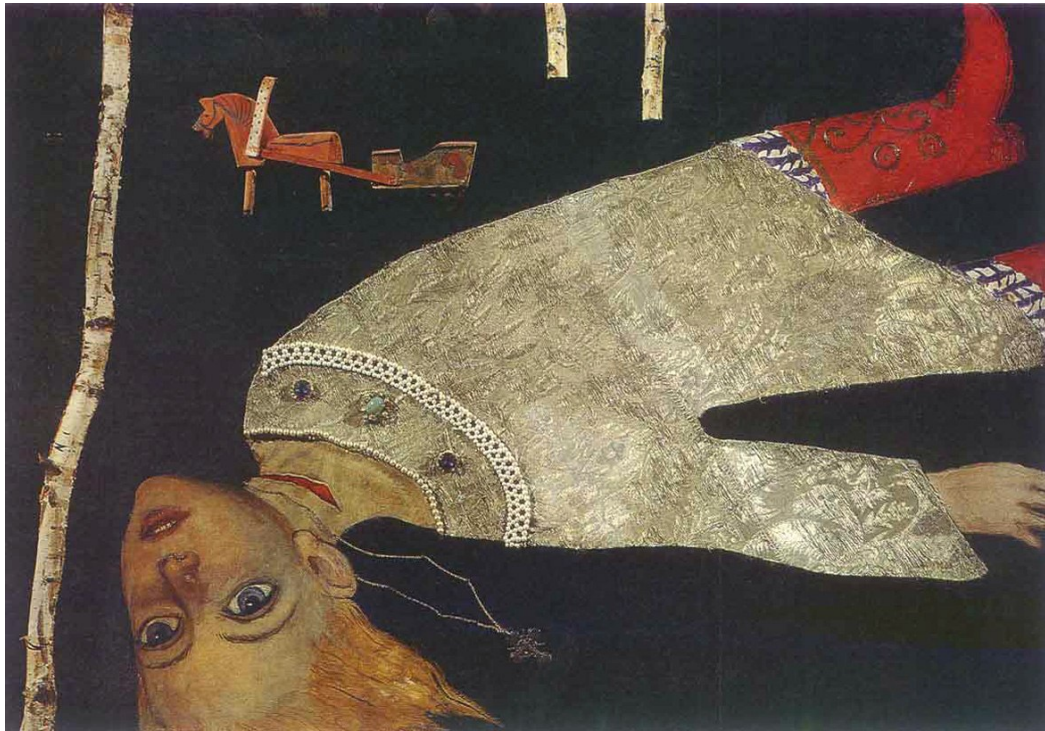
Inspirační zdroj⁸

⁸ Andrey Zvyagintsev 'The Return' a Andrei Konchalovsky 'Siberiade' .

PŘÍLOHA 2

Inspirační zdroj⁹

⁹ Ilya Glazunov 'Carevič Dimitrij'.

PŘÍLOHA 3

Inspirační zdroj¹⁰

¹⁰ Ivan Bilbin's illustrations.

PŘÍLOHA 4

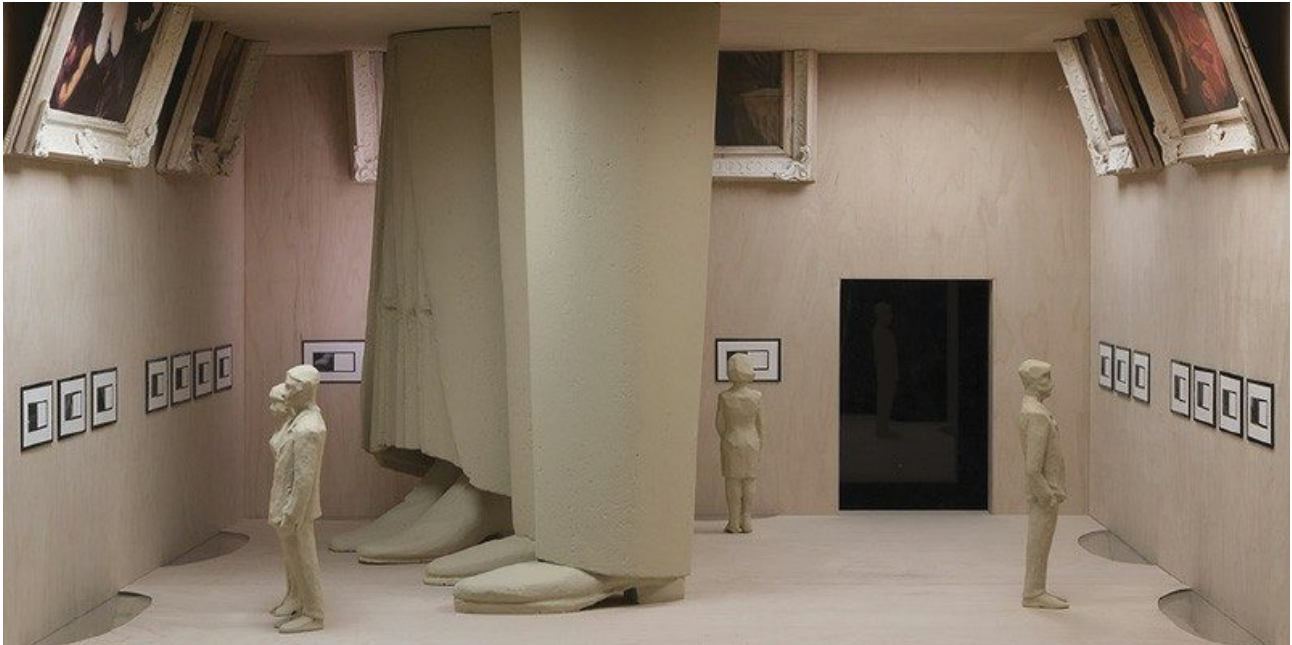
Inspirační zdroj¹¹

¹¹ rockový hudebník Jeger Letov (Civilní obrana) a spisovatel Boris Pasternak.

PŘÍLOHA 5

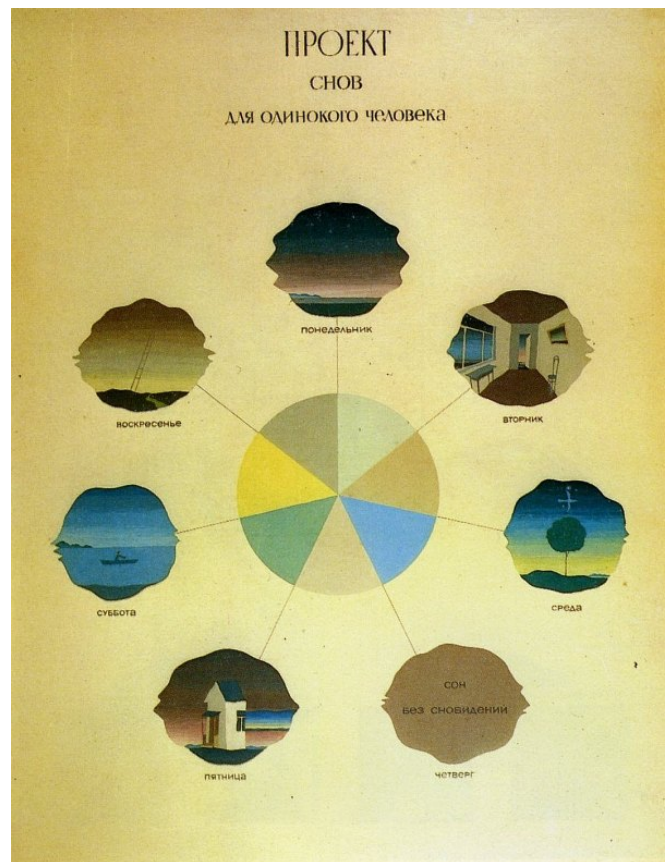
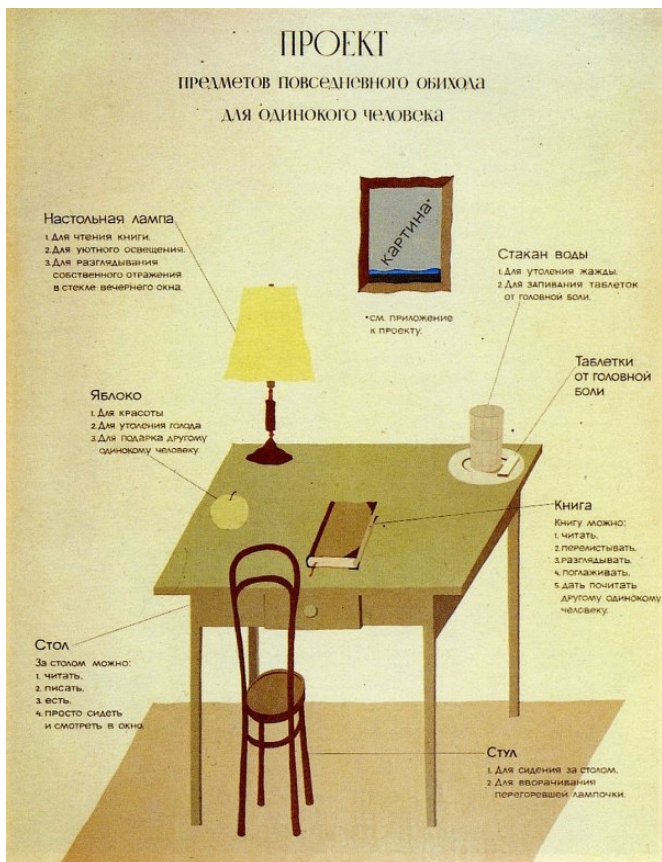
Inspirační zdroj¹²

¹² Ilya & Emilia Kabakov 'Not Everyone Will Be Taken Into The Future'.

ПРІЛОГА 6

Інспірацыйны здымак¹³

¹³ Victor Pivovarov 'The Snail's Trail' a 'The Project For A Lonely Person'.

ПŘÍLOHA 7

Inspirační zdroj¹⁴

Хаски - Поэма о Родине

Баракы-недоростки топорщатся кое-как
Неприветливые, словно пропойцы на голяках
Или как, из крадущейся кареты ППС
Две пары глаз блестящих, что конфеты m&m's
Небо подпирают новостройки-костыли
Всё та же черная девятка разрезает пустыри
И работяга тащит горб, что таранул кокон
И человекья требуха в фоторамках окон
Я пройду, как по Манхэттену, по улицам восточного,
От солнечного света не пряча лица отечного
Дети сопят в колясках, укаченные рессорами
Все мои одноклассницы рядышком нарисованы
По улицам полуденным, будто по монпарнасу,
Я позволю обмануть себя каждому оборванцу
До одури в подворотне я буду бухать и дуть
И бомбою водородною рухну тебе на грудь

Моя родина - моя любовь, вид из окна:
моногородок в платье серого сукна
Моя родина - моя любовь и в каждом окне:
солдаты трущоб улыбаются мне
Моя родина - моя любовь, вид из окна:
моногородок в платье серого сукна
Моя родина - моя любовь, где я невпопад:
читаю стихи в автомат

Наши люди на войне и наши люди на тюрьме
Я помню поминутно понедельник в октябре
Как я собирал на взятку розовому менту,
Боясь, что впарят десятку, как кенту
Другой братан сказал, что ему н*хуй выбирать
Уехав на войну, он уехал умирать
А я остался здесь птицей-говоруном
Испуганным ребёнком за пластиковым окном
Мы выглядим, как ровесники
В вагоне-ресторане за соседними столами
нечаянные сотрапезники
Помнишь, ты умерла? И мы твоё мясо ели,
Что пахло, как мумия, забытая в мавзолее
Потерянного халдея шлю куда он привык
Потeya и холодея, ослабился проводник
А я в любви рассыпаюсь, громко и без стыда,
Тебе в вагоне-ресторане поезда в никуда.

¹⁴ Husky - A Poem About The Motherland

PŘÍLOHA 8

Inspirační zdroj¹⁵

¹⁵ Zdroj vlastní

PŘÍLOHA 9

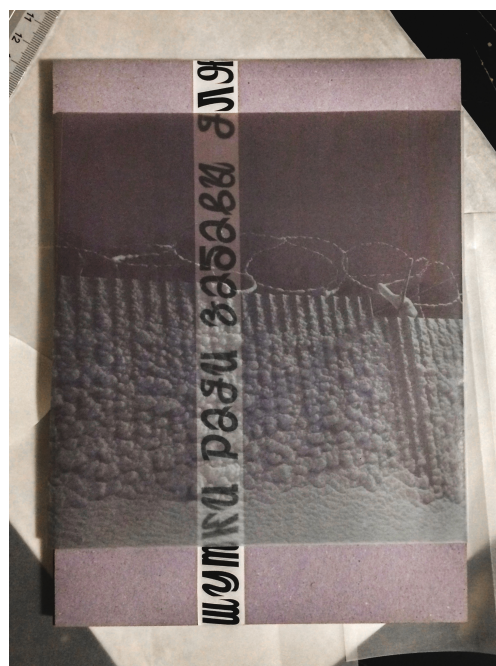
Proces tvorby¹⁶

¹⁶ Zdroj vlastní

PŘÍLOHA 10

Proces tvorby¹⁷

¹⁷ Zdroj vlastní